

deomed®

Deomed Medikal Yayıncılık

Edlef Bucca-Lassen

Hekim ve Hasta için Zor Görüşme / Tıpta Olumsuz Tanıyı İnsanca Açıklamak

Çeviri / A. Namal

16.5 x 24 cm, XVI + 112 Sayfa

ISBN 978-975-8882-21-2

Birinci baskı © Deomed, 2010.

www.deomed.com

Alıcının da konsantrasyon ve dikkatinin üzerinde durmak gerekir. Şayet irritasyon ve sağa sola kayan düşünceler, dinlemekten alkoyuyorsa, söylenenin anlaşılma olasılığı dramatik hal alır.

Parazit *zamanla sınırlıdır ve duruma bağlıdır*, bir süre devam eder, daha sonra azalır, ama elbette başka benzer, yeni dış parazitler de devreye girebilir.

**Alıcıya
ait kısım**

1.5.2 / Paradigmalar

Paradigmalar -dünyaya yılda 365 gün, günde 24 saat camlarından baktığımız güneş gözlüğümüz için- aksi geçerlidir. Onlar kısa vadeli ve geçici değildir, aksine uzun süre sabit kalırlar.

Paradigmalar, düşünce ve davranışlarımıza komuta eden, fark etmediğimiz, sorgulamadığımız, içimize demirlemiş bireysel, yazısız kural, norm ve değerler olarak anlaşılmalıdır.

Tanım

Paradigmalardan şüphe etmez, bilinçsiz, farkına yarmadan, onları gerçek ve geçerli görerek yaşarız. Her insanın dünyayı kendi tarzında görmesini sağlayan paradigmatardır. Onlar, dünyayı ve kendimizi ölçtüğümüz cetvellerimizdir. Ölçü, sayısız çeşitte unsurdan oluşmuştur: Gereksinimler, önyargılar, normlar, çıkarlar, beceriler, deneyimler ve değerler, temel unsurları oluştururlar.

Paradigmalar, kanaat ve tutumumuz için belirleyicidir. Şeyleri nasıl gördüğümüzü, hangi bakış açısına sahip olduğumuzu, gördüğümüz, işittiğimiz ve hissettiğimizi nasıl *anlamlandırdığımızı*, çözümlediğimizi ve yaşadığımızı belirlerler.

Tutumlar

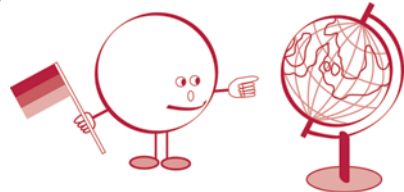
Aynı olayın farklı yaşandığı bilinir. Gidiş objektif olarak aynıdır - ama olayın yaşanışı kişiden kişiye değişir. Farkı yaratan, paradigmatardır.

Anlamlandırmalar

Kararları, sözleri ve tutumu bir birimde kaynaştıran, paradigmatardır. Burada unsurlar sadece birbirine uymaz, bana da uyarlar. Çünkü “ben”e, bugünkü “ben”e ve yarınki “ben”e.

Bağlantılar

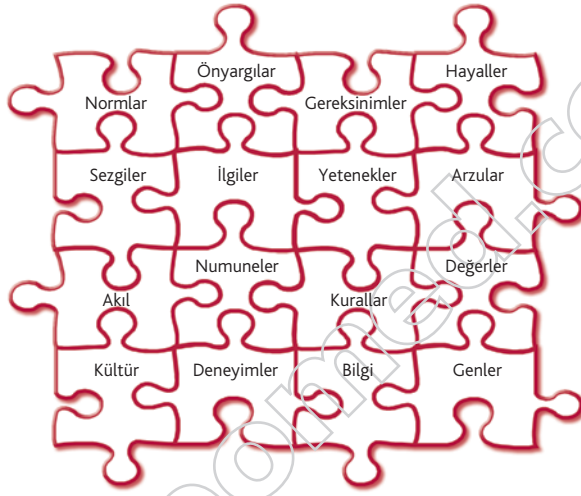
Benim paradigmatarım, benim derinliklerimdedir. Onlar bana *‘işte böyle’* derler. Onlar, bana “niçin, neden” başka türlü olabileceğini ise söylemezler. Düşünmemi belirlerler, düşüncelerimi yönlendirir ve yönetir, bundan ötürü beni sıklıkla ve tekrarlar şekilde çıkmaz sokağa iterler. Paradigmatarın kalıtımı ve kökleri, benden önceki *nesillere, kültür* ve *tarihe* demirlemiştir, böylelikle güçlü, kalıcı, ama beni kısıtlayan, tek yönlü etkiye sahiptir.

Paradigmaların Bileşenleri

Paradigmaların bazılarını, nasıl analitik olarak ele alınacaklarına dikkat etmeksizin isimleriyle anabiliriz, ama daima bilinmeyen, ele alınmayan, isimlendirilemeyen unsurlar vardır.

Paradigmalar birbiri içine öyle girer ki, paradigmanın biri ile diğeri arasındaki sınır görünmez hale gelir; tıpkı iyi bir yapbozun parçalarının tam olarak birbiriyle eklenmesinde olduğu gibi.

Şekil 3:
Paradigma yapbozu.

Bayan Müller bana kocasının tekrar içmeye başladığını anlattırsa, paradigmalarım *benim* sözlü, sözsüz ve sesli tutumumu belirlerler. Benim ağzımdan çıkacak 'alkolik' sözcüğünden ne anlayacağımı ise *onun* paradigmaları belirleyecektir. 6 yaşındaki Friedrich'in sandalye üzerine çıkarken ayakkabısını çıkarıp çıkarmayacağına paradigmaları karar verdirecektir.

Değer yüklü sözcükler

Sözcüklerin anlamlandırılmasını da paradigmalar belirler. Sözcükler, büyük ölçüde farkında olunmaksızın değer yüklüdürler. Eğer sizin babanız 20 yıl boyunca 1 Mayıslarda kızıl bayrak taşımış, eşinizin babası ise bankerlik yapmışsa, çıkar konusunda eşinizle aynı fikirde olma olasılığınız düşüktür.

Kültür, din, baba ocağı

Paradigmaların Kökeni

Paradigmalar büyük ölçüde kültüre bağlıdır. Batı *etiğinde*, Alman tarzı düşünce ve *ailelerin* nesiller hakkındaki *gelenekleri*, Hristiyan inancının suç ve kefaret ve buna bağlı olarak *rabmet* ve *mazur görülme* arasında kurduğu ilişki rol oynar; kişiler kendilerini Hristiyan olarak nitelenseler de nitelenseler de.

Paradigmaların çoğunun temeli, erken çocukluk yıllarında ‘*significant others*’ ya da ‘*significant people*’ tarafından atılır.

- ☞ Sevdığımız insanlar
- ☞ Hayranlık beslediğimiz insanlar
- ☞ Korktuğumuz insanlar
- ☞ Bağımlı olduğumuz insanlar

Sembol kişiler

Çocukluğumuzda ebeveynimiz, öğretmen, ebeveynimizin arkadaşları bizim ‘*significant other*’larımızdır. Daha sonra sahneye norm ve önyargı oluşturacak başka insanlar çıkar. Bir *grupun*, bir kulübün, bir sendikanın üyeleri, meslektaşlar, *amirler*.

Bütün paradigmalar yaşam boyu olduğu gibi kalmaz. Kendimiz *deneyimler* ediniriz, ki bunlardan biri ya da diğeri, önyargılarımızdan birini revize etmemize, modifiye etmemize, bazen de kökten değiştirmemize yol açar. Bu değişim, nadiren kısa zamanda gerçekleşir. Paradigmalar, duygular şeklinde derinimizde durmaktadır, öyle derindedirler ki, onları mantıklı argümanlar aracılığıyla değiştirmek, çoğu kez oldukça uzun bir yol kat etmek demektir.

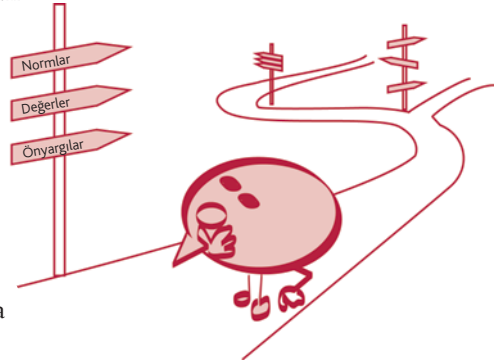
Revizyonlar

Paradigmaların İşlevi

Benim paradigmalarım, dünya üzerinde benim *kılavuzumdur*: Onlar her günüme eşlik ederler. Kararlarımın arkasında duranlar, paradigmalarımıdır. Davranışımın *sağlam* olduğu, ilgisiz, rastlantısal olmadığı konusunda sorumluluk taşıyan da onlardır. Onlar aynı zamanda bugünkü kararlarımın yarınkilerle uyumlu olabilmesinin de teminatıdır.

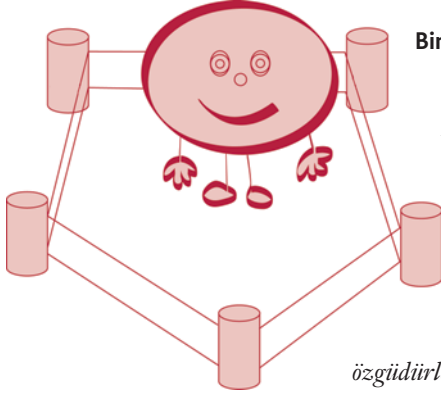
Paradigmalarım, benim *numunelerimdir*. Birincisi anlaşılmanı sağ-larlar, ikincisi doğrudan anlayamadığım kişilere kendimi açıklayan bir mesaj vermeme aracı olurlar. Yeni bilgiler, yeni ve daha büyük bir bağ-lamda *anlaşıp kabullenilinceye* kadar var olan çerçeveye uydurulurlar. Es-ki numunelerimi bir kenara atmam, güçlü bir özgü-ven gerektirir, çünkü bu numuneler bana uzun yıllar sadakatle hizmet etmişlerdir ve onlara belirli ölçüde *sadakat* duymaktayım.

Paradigmalarım, aynı zamanda benim *dikenli tellerimdir*. Benim alanımı sınırlar-lar, etrafıma bir çit çekerek, sadece hük-mettiğim alana başkalarının girmesini en-gellemekle kalmaz, benim de başkalarının, belki de benim için verimli olacak alanlarına girmemi engellerler.

Elbette çitler sökülüp atılabilir, ama bu net bir tavır, karar ve çaba gerektirir. Eski çitler topraktan sökülmesi, toprakta yenileri için yer kazılmalı ve bu yerlere önce yeni kazıklar çakılmalıdır.

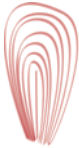
Paradigmalarım, *sınırlarımı* işaretler. Bu sınırların içi *benim* sayılır, burada *benim* param geçer, *benim* dilim konuşulur, *benim* bayrağım dalgalanır, burası sadece benim evimdir.

Biricik ve Yalnız Benim Olanlar

Paradigmalarım birçok bakımdan beni çevreleyen insanlara *benzerler*: Benimle aynı zamanda, aynı yerde, aynı kültürde yetişmiş insanlar. Daha derin analiz edilirse, o kadar çok özellik ve özgünlük saptanır ki, tıpkı genlerde olduğu gibi, benim paradigmalarımın da kendine özgü olduğu görülür.

Paradigmalar, *parmak izi* ve genetik kod gibi, *kişiyi özgüdürler*. Onlar benim zihnimin parmak izleridir, benim algılarımın anahtarlarıdır, benim yaşamışlığım ve benim duygularımdır. Onlar, o anki duruşumdan hareketle, dünyanın nasıl görüldüğünü belirlerler.

Paradigmalar, benim kimliğimin, otantikliğimin ve kişiliğimin bir parçasıdır. Paradigmalarım benim *duruşum*, dayanağım, kaidemdir. Gördüklerimi seyrettiğim, -Kierkegaard felsefesi bağlamında- kendimi bulduğum yerdir.

1.6 / Özet

Mesaj, bilgilendirme ve iletişim için ortaktır. Fark, mesajın verilışindedir (Monolog/Diyalog).

Mesaj, sübjektiftir yani öznedir. Başkalarına anlaşılır şekilde verilmesi için, sözlü, sesli, sözsüz *sinyallere* dönüştürülmesi gerekir.

Doğrudan kişisel iletişimde sözsüz ve sesli sinyaller etkilidir, ama daha da etkili olan, *davranış* yani tutumdur.

İnanırlılık, sözcükler, sesli ve sözsüz sinyaller arasında uyum ister.

Sinyaller, *parazitler* tarafından rahatsız edilebilirler. Bu parazitler, rahatsız edici gürültüler şeklinde dışarıdan gelebildiği gibi, içsel olarak da oluşturularak dikkat eksikliğine yol açabilirler.

Sinyalleri kişisel *paradigmalarımız*, yani “zihinsel genetik kodumuz” aracılığıyla anlamlandırırız.

